

BẢN TIN NGÀY NGHIÊN CỨU BIỂN ĐÔNG

(Cập nhật 2/6/2020)

Tình hình nổi bật

Ngoại trưởng Mỹ Pompeo ngày 1/6 trả lời Fox News về các hành vi gây hấn của Trung Quốc ở biên giới Trung - Ấn và Biển Đông: “Đảng Cộng sản Trung Quốc đã triển khai nỗ lực này trong một thời gian rất dài. Trung Quốc chắc chắn đã sử dụng tình thế chiến thuật trên thực địa để nâng cao lợi thế của mình. ĐCS Trung Quốc đặt mục tiêu của mình là sự sụp đổ của các lý tưởng phương Tây, các nền dân chủ Phương Tây và các giá trị phương Tây. Điều này đặt nước Mỹ vào tình thế nguy hiểm. Danh sách những việc ĐCS Trung Quốc làm rất dài, liệu Trung Quốc có ăn cắp sở hữu trí tuệ của Mỹ, phá huỷ hàng trăm, hàng nghìn việc làm ở Mỹ, hay nỗ lực đe dọa các tuyến đường ở Biển Đông, không cho các tàu thương mại đi qua, hay đặt các căn cứ quân sự ở những nơi mà Trung Quốc không có quyền. Lần đầu tiên chúng ta có 1 Tổng thống Mỹ, người đã chuẩn bị để đối phó với các nguy cơ này và bảo vệ người dân Mỹ.”

Tân Hoa Xã ngày 1/6 cho biết Tập Cận Bình đã ban hành chỉ thị quan trọng về việc xây dựng Cảng Thương mại tự do tại Tỉnh Hải Nam. Đây là quyết sách chiến lược trọng đại nhằm thúc đẩy phát triển sáng tạo Chủ nghĩa xã hội đặc sắc Trung Quốc, là sự kiện trọng đại trong tiến trình cải cách mở cửa thời đại mới của Trung Quốc. Theo kế hoạch, năm 2025, Trung Quốc sẽ từng bước thiết lập hệ thống chế độ chính sách cảng thương mại tự do lấy việc thuận lợi tự do thương mại và thuận lợi hóa đầu tư làm trọng điểm; đến năm 2035 hệ thống cảng thương mại tự do và mô hình vận hành sẽ trưởng thành hơn, sẽ trở thành điểm sáng mới về kinh tế mô hình mở cửa của Trung Quốc; đến giữa thế kỷ trở thành cảng thương mại tự do mức độ cao với ảnh hưởng quốc tế mạnh mẽ.

Ngoại trưởng Nhật Bản và Bộ trưởng Ngoại giao Việt Nam ngày 1/6 đã điện đàm trao đổi về tình hình dịch Covid 19, hồi phục kinh tế và hỗ trợ trang thiết bị y tế và kỹ thuật để chống dịch Covid 19. Hai bên cũng nhất trí phối hợp chặt chẽ tại các cơ chế khung Nhật - Mê Công và Nhật - ASEAN.

Cục Hải sự Trung Quốc ngày 30/5 đăng cảnh báo hàng hải số 0046 cho biết tàu cá Việt Nam số hiệu QT95645 TS đã mất liên lạc với thuyền viên ngày 26/5, gần khu vực đảo Hải Nam, hy vọng tàu thuyền qua lại hỗ trợ tìm kiếm, nếu phát hiện có

người rơi xuống biển đề nghị thông báo cho Trung tâm tìm kiếm cứu nạn trên biển Tam Á.

Báo VOV ngày 29/5 đưa tin Mỹ dự kiến chuyển giao tàu tuần duyên USCGC John Midgett cho Việt Nam nhằm gia tăng năng lực cảnh sát biển. Theo Phó phát ngôn Đoàn Khắc Việt, quan hệ đối tác toàn diện giữa Việt Nam và Mỹ gần đây đã phát triển trên nhiều lĩnh vực bao gồm hợp tác quốc phòng và an ninh. Cả hai bên sẽ tiếp tục thúc đẩy hợp tác quốc phòng song phương bao gồm hợp tác an ninh hàng hải và nâng cao năng lực thực thi pháp luật trên biển, góp phần duy trì hòa bình, ổn định, hợp tác và phát triển trong khu vực và thế giới. Tàu USCGC John Midgett là tàu thứ hai Mỹ giao cho Việt Nam sau 2017.

Thủ tướng Trung Quốc Lý Khắc Cường ngày 28/5 sau buổi bế mạc Lương Hội đã trả lời phóng viên Nhật Bản về Hiệp định thương mại tự do Trung Quốc - Nhật Bản - Hàn Quốc (FTA) và Hiệp định đối tác kinh tế toàn diện khu vực (RCEP), tuyên bố sẽ ký RCEP trong năm nay như dự kiến, tin rằng cam kết này sẽ không thất bại và Trung Quốc cũng đang tích cực thúc đẩy Xây dựng FTA Trung Quốc-Nhật Bản-Hàn Quốc. Về câu hỏi có hay không việc Trung Quốc tham gia CPTPP, Lý Khắc Cường cho biết Trung Quốc biểu thị thái độ tích cực và cởi mở đối với việc tham gia Hiệp định này.

Mạng tin tức Trung Quốc ngày 26/5 thông báo Bắc Kinh bắt đầu chiến dịch điều tra, xử lý các bản đồ “thể hiện sai” yêu sách của Trung Quốc trong đó có Biển Đông. 13 cơ quan chức năng của Bắc Kinh ra văn bản liên tịch yêu cầu tiếp tục triển khai chương trình kiểm tra, giám sát và xử lý các bản đồ lỗi, có nội dung sai lệch, không đúng quy định của Trung Quốc, ảnh hưởng đến chủ quyền, an ninh và lợi ích quốc gia. Trong danh mục các nội dung cần kiểm tra đối với những bản đồ lỗi, có những nội dung liên quan đến biển đảo, bao gồm: (i) bản đồ vẽ sai, vẽ thiếu các đảo quan trọng như đảo Đài Loan, đảo Hải Nam, đảo Điếu Ngư, đảo Xích Vĩ (đảo lớn nhất trong quần đảo Điếu Ngư/Senkeku), các đảo ở Biển Đông; (ii) dùng sai tên gọi các đảo quan trọng theo quy định của Trung Quốc; (iii) cách thể hiện “đường đứt đoạn” (đường lưỡi bò) sai quy định của Trung Quốc; (iv) tên gọi của các nước, khu vực, các vùng biển và các địa danh tranh chấp không theo quy định của Trung Quốc.

Tư lệnh Quân đoàn 1, Trung tướng Randy George ngày 20/5 cho hay Mỹ dự kiến triển khai Lực lượng Đặc nhiệm Đa miền (MDTF) ở Ấn Độ Dương-Thái Bình Dương. Đây là lực lượng thiện chiến, cơ động, có năng lực tác chiến trong các lĩnh vực tình báo, chiến tranh mạng, không gian, và điện tử. Năm 2019, MDTF Mỹ từng diễn tập với các đơn vị tương tự của Nhật Bản và Úc. Lực lượng Mỹ dự kiến thành lập một đơn vị MDTF ở Châu Âu, một ở Thái Bình Dương vào năm 2022.

Góc nhìn Quốc tế

+ Châu Âu - Mỹ:

Cựu đô đốc Mỹ James Stavridis ngày 30/5 đánh giá các nước không nên bỏ qua hành động của Trung Quốc ở Biển Đông và cần cách tiếp cận đa chiều. Chiến lược Trung Quốc ở Biển Đông giống như binh pháp của Tôn Tử “không đánh mà thắng”. Trong những năm qua, Trung Quốc sử dụng lực lượng hải quân để hăm dọa các nước ven biển, như Việt Nam và Philippines, có những động thái không an toàn với máy bay, tàu chiến Mỹ hoạt động tại khu vực. Bởi thế giới tập trung đối phó dịch bệnh cũng như động lực trong nội bộ, lối hành xử của Trung Quốc hiện nay ngày càng cứng rắn. Để đối phó, khu vực cần cách tiếp cận đa chiều. Về ngoại giao, Mỹ cần khích lệ các nước khu vực Đông Nam Á, Nhật Bản, Ấn Độ, Úc lên án hành động của Trung Quốc. Về quân sự, không chỉ Mỹ, các đồng minh khác như Anh, Pháp, cần tiến hành hoạt động FONOP. Về kinh tế, các bên cần cân nhắc áp đặt các lệnh trừng phạt nếu Trung Quốc tiếp tục hành động nguy hiểm.

Học giả Zachary Haver, Mỹ, ngày 26/5 nhận định hành vi của Trung Quốc trên Biển Đông trong giai đoạn dịch Covid-19 cho thấy chủ nghĩa cơ hội vị kỷ của nước này. Điều này sẽ càng khắc sâu hình ảnh Trung Quốc là một cường quốc vô trách nhiệm, khiến nước này hứng chịu ngày càng nhiều chỉ trích từ các nước khác.

+ Đông Nam Á:

Học giả Nguyễn Quang Dy ngày 31/5 nhận định trên Yale Global Online rằng đối mặt với các mối đe dọa từ Trung Quốc ngày càng tăng, Việt Nam đã đẩy mạnh hợp tác với “Bộ Tứ”, với hình thức bên ngoài là hợp tác chống dịch Covid19. Đối với Việt Nam, Trung Quốc là nguy cơ trước mắt. Việt Nam đã nâng dần thế cờ, lần đầu

tiên nâng khả năng hợp tác quốc phòng với các “nước lớn” như Mỹ, và thậm chí có thể đưa tranh chấp tại Biển Đông ra Tòa trọng tài quốc tế. Việt Nam đã thăm dò khả năng hợp tác với nhóm bốn nước cùng với các đối tác khác trong khu vực như New Zealand và Hàn Quốc. Nếu Việt Nam tham gia Bộ Tứ, đây sẽ là “trường hợp lý thú”, có thể đóng góp tuyệt vời cho “Bộ Tứ mở rộng đối phó với Trung Quốc”. Dù vẫn còn e ngại với ý tưởng Bộ Tứ mở rộng, nếu Trung Quốc tiếp tục leo thang căng thẳng ở Việt Nam thì Việt Nam sẽ buộc phải theo.

+ Các nước khác:

Manish Tewari (luật sư, đại biểu Quốc hội, nguyên Bộ trưởng Thông tin và truyền thông Ấn Độ) ngày 1/6 cho rằng Trung Quốc đẩy mạnh tranh chấp tại Ladakh và Biển Đông để đánh lạc hướng chỉ trích về đại dịch; đề xuất 5 phương án kiềm chế hành động của Trung Quốc: (i) Việc kêu gọi điều tra quốc tế về nguồn gốc virus phải đưa ra kết luận hợp lý; (ii) Vị thế quan sát viên của Đài Loan tại WHO phải được phục hồi; (iii) Phải giảm ảnh hưởng của Trung Quốc tại các thể chế quốc tế qua hành động tập thể, đầu tiên là làm trong sạch WHO; (iv) Bộ Tứ phải được chính thức hóa nhằm bảo vệ khu vực Ấn Độ Dương - Thái Bình Dương tự do và mở trước những tác động xấu từ Trung Quốc; và (v) Nếu cần thiết, cộng đồng quốc tế phải đồng lòng cấm vận Trung Quốc trong vấn đề Hồng Kông.

Biên tập: Nguyễn Nhật

@Viện Biển Đông - Học viện Ngoại giao

"Bản tin ngày Nghiên cứu Biển Đông" được soạn thảo từ các tài liệu công khai nhằm tổng hợp thông tin giúp bạn đọc. Các thông tin trong Bản tin không phản ánh quan điểm của Viện Biển Đông. Ban biên tập không chịu trách nhiệm đối với sự thay đổi về nội dung của tin gốc cũng như đường dẫn kèm theo đến các tin gốc.

Mọi ý kiến góp ý xin gửi về Viện Biển Đông - Học viện Ngoại giao, 69 Chùa Láng, Đống Đa, Hà Nội; email: scsi@dav.edu.vn.